

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспірантки кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету **Карапиш Світлани Павлівни** на тему: **«Трансформація державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві»**, що подається на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

Комісія у складі: професора кафедри публічного управління і адміністрування, доктора економічних наук, доцента Дорофєєва Олександра Вікторовича та професора кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, доктора економічних наук, професора Зось-Кіора Миколи Валерійовича розглянули дисертаційну роботу Карапиш Світлани Павлівни на тему: «Трансформація державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві», виконану в Полтавському державному аграрному університеті під керівництвом кандидата економічних наук, професора Галича Олександра Анатолійовича.

Комісія вважає:

1. Актуальність теми дисертації. Дисертація Карапиш Світлани Павлівни на тему «Трансформація державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві» виконана на актуальну тему та містить елементи закінченого наукового дослідження.

Актуальність теми, новизна, теоретичне та практичне значення проведених досліджень спрямовані на обґрунтування теоретико-методичних засад та розробку практичних рекомендацій щодо механізмів, умов, принципів, шляхів трансформації державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Науково-дослідна робота виконана в рамках науково-дослідної теми кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету «Формування ефективної системи публічного управління в Україні», у межах якої автором розроблено методичні підходи щодо застосування математичного інструментарію при формуванні управлінських компетентностей в учнів закладів загальної середньої освіти.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки й пропозиції щодо

шляхів трансформації державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві, що отримані в результаті дисертаційного дослідження, зроблені автором самостійно. З наукових праць аспірантки у дисертації використовуються лише ті положення, що є результатом особистої роботи здобувача. Особистий внесок дисертанта в роботах, які написані в співавторстві, зазначений у нижченаведеному списку опублікованих праць.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації, отримані за результатами дисертаційного дослідження, є обґрунтованими та достовірними. Методологічною основою праці послужили системний підхід до вивчення досліджуваних явищ і процесів, що дозволило автору комплексно розглянути питання, пов'язані з трансформацією державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві.

Наукові припущення підтверджено за допомогою загальнонаукових, економічних та управлінських методів наукового пізнання. У процесі написання дисертації було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: *аналізу та синтезу* – для визначення ключових проблем державного управління розвитком загальної середньої освіти; *абстрактно-логічний* – для аналізу літературних джерел, теоретичного узагальнення й формування висновків; *декомпозиції* – для характеристики структурних елементів системи державного управління розвитком загальної середньої освіти; *ретроспективного аналізу* – для періодизації становлення системи державного управління освітою в Україні; *експертного опитування* – для визначення ключових проблем у системі освіти, змісті освітніх реформ та розвитку інформаційно-освітнього середовища; *статистичного аналізу* – для з'ясування динаміки розвитку галузі освіти в інформаційному просторі; *теоретичного моделювання* – для окреслення моделі державного управління розвитком загальної середньої освіти в Україні.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального науково-практичного завдання щодо обґрунтування напрямів трансформації державного управління розвитком загальної середньої освіти в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства. У межах проведеного дослідження були отримані результати, що містять елементи наукової новизни, а саме:

уперше:

– обґрунтовано сукупність заходів організаційного механізму державного управління розвитком закладів загальної середньої освіти в інформаційному середовищі, спрямованого на посилення усіх видів їх автономії, відмінністю якого є врахування причинно-наслідкових зв'язків в системі державного управління

загальною середньою освітою: а) *кадрова політика – рух кадрів* (кадрова автономія); б) *система надання освітніх послуг – полісуб'єктність адміністрування* (організаційна автономія); в) *гнучкість освітніх програм – локалізація освітніх послуг* (академічна автономія); г) *фінансова відповідальність засновників – прозорість фінансів* (фінансова автономія);

удосконалено:

– періодизацію становлення системи управління освітою в Україні на основі використання методу ретроспекції, що дозволило виділити п'ять основних історичних етапів: 1) *інституціональний*, пов'язаний з формуванням системи освіти як соціального інституту (до появи первісних держав); 2) *формування світсько-церковної системи освіти* (до другої половини XVIII ст.); 3) *державне регулювання системи освіти* (до початку XX ст.); 4) *державна система освіти* (до кінця XX ст.); 5) *державно-приватна система освіти* (по теперішній час);

– систематизацію ключових проблем державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві на основі використання двох критеріїв – *інтереси стейкхолдерів і умови навчання*, що дозволило виокремити: а) *проблеми*: дітей, учителів, батьків, роботодавців, громадськості, місцевої влади, держави; б) *проблеми*: в умовах реформи, в умовах карантину, в сільській місцевості, в умовах змішаного навчання;

– модель державно- громадського управління розвитком загальної середньої освіти, характерну для інформаційного суспільства, яка передбачає взаємодію учасників освітнього процесу з урахуванням характерних особливостей окремих груп стейкхолдерів: внутрішніх (здобувачі загальної середньої освіти, учителі, співробітники) та зовнішніх (державна; суспільство в цілому; батьки здобувачів загальної середньої освіти; потенційні здобувачі освіти; підприємці; місцеві громади; постачальники робіт (послуг); Міністерство освіти і науки України; засоби масової інформації, громадські організації), що вимагає постійного узгодження позицій і знаходження компромісів;

– методичні основи реалізації державно-управлінської концепції профільної освіти у процесі формуванні управлінських компетентностей учнів, які відрізняються визнанням пріоритетності використання математичного інструментарію при набутті учнями функціональних навичок управління в інформаційному середовищі, що знайшло відображення в навчальній програмі «Менеджмент та математика»;

набуло подальшого розвитку:

– формування системи принципів державного управління розвитком загальної середньої освіти шляхом її доповнення принципами: автономії закладів загальної середньої освіти; громадського контролю; інституційного аудиту; академічної доброчесності; інтеграції вітчизняного освітнього простору до глобального освітнього середовища; діджиталізації освіти;

– категоріально-понятійний апарат державно-управлінської науки шляхом уточнення змісту поняття «державне управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві», яке ідентифікується як сукупність заходів владно-розпорядчого характеру, спрямованих на забезпечення внутрішніх перетворень системи освіти – зміни її змісту, форм і принципів організації з метою досягнення більш високого рівня упорядкування її компонентів, досягнення якості, необхідної в інформаційному суспільстві, формування сервіс-орієнтованої освітньої політики в освітній галузі на основі впровадження інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій;

– обґрунтування доцільності внесення доповнень до нормативно-правової бази з питань: здійснення управлінських процесів під час дистанційного та змішаного навчання; механізмів забезпечення профільної освіти у закладах загальної середньої освіти; визначення ліцензованих закладів та платформ з надання послуг підвищення кваліфікації керівників (управлінців); створення інформаційно-освітнього середовища; національної стратегії розвитку освіти; регульованих положень щодо діяльності регіональних органів влади в системі освіти, закладів загальної середньої освіти та їх спільної діяльності.

6. Наукове і практичне значення результатів дослідження. Результати дослідження можуть слугувати теоретичним підґрунтям формування методології державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві. Винесені на захист наукові положення прикладного характеру доведені до рівня їх практичного застосування в діяльності органів влади при підготовці та ухваленні нормативно-правових актів щодо здійснення управлінських процесів під час дистанційного та змішаного навчання; формування механізмів забезпечення профільної освіти; розроблення національної стратегії розвитку освіти. Окремі пропозиції можуть бути враховані органами місцевого самоврядування при підготовці Стратегії розвитку закладу освіти.

Основні теоретичні положення, узагальнення, висновки, пропозиції та результати дослідження схвалені Департаментом освіти Полтавської міської ради, рекомендовано до впровадження в освітній процес методичні основи управління науково-дослідницькими проєктами під час наукової практики та поглиблення предметно-профільного навчання (Довідка про впровадження від 09 лютого 2022 року №01-09-01.3-08/634); впроваджені в діяльності Навчально-наукового інституту управління Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» в процесі підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, зокрема щодо застосування управлінського коучингу та консалтингових послуг в галузі освіти, обумовленого швидкою інформатизацією суспільства (Довідка про впровадження від 03 грудня 2021 року №1025); рекомендовані до впровадження виконавчим комітетом Білоцерківської сільської

ради Миргородського району Полтавської області у закладах загальної середньої освіти територіальної громади (створення Стратегії розвитку ЗЗСО, розбудова внутрішньої системи якості освіти, реалізація функцій керівника закладу освіти в умовах інформатизації управління та автономії ЗЗСО (Довідка про впровадження від 02 лютого 2022 року № 77/02-21), а також Запорізькою спеціалізованою школою I-III ступенів №72 з поглибленим вивченням хімії та біології (Довідка про впровадження від 04 лютого 2022 року № 01-32/39) та Комунальним закладом «Старомерчицький ліцей Валківської міської ради Харківської області» (Довідка про впровадження від 07 лютого 2022 року №01-21/23); запропоновані автором напрацювання рекомендовані для вивчення в межах навчальних дисциплін «Стратегічне планування в діяльності органів влади» та «Служба в органах місцевого самоврядування» Полтавського державного аграрного університету (Акт про впровадження від 21 січня 2022 року №01-11/04).

Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Дисертаційне дослідження Карапиш Світлани Павлівни знайшло відображення у 20 наукових працях, із яких 5 – статті в наукових фахових виданнях України з державного управління і публічного управління та адміністрування; 1- стаття у колективній монографії; 1-статті в науковому періодичному виданні інших держав з наряду, з якого підготовлено дисертацію; 13 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць за темою дисертації становить 7,66 друк. арк., особисто автору належить 7,37 друк. арк., що дозволяє вважати виконаними положення п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у наукових спеціалізованих виданнях та обговорені на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз:

1) Явтушенко С. П. Державне регулювання проблем системи управління освітою в Україні в умовах сучасних реформ. *Філософія публічного управління: науково-практичний журнал*. Київ, 2018. № 2, С. 75-77. URL: <https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/zhurnal-2-2018-1.pdf> (0,30 друк. арк.).

2) Явтушенко С. П. Моделювання системи навчання та управління освітою в розрізі досвіду освітніх моделей провідних країн. *Електронне наукове фахове видання «Державно-управлінські студії»*, Київ, 2019. №2(13). URL: <http://studio.ipk.edu.ua/derzhavno-upravlins-ki-studii-2-13-2019/> (0,75 друк. арк.).

3) Карапиш С. П. Актуальність впровадження електронного документообігу в інформаційному освітньому середовищі галузі освіти. *Електронне наукове фахове видання «Державно-управлінські студії»*, Київ, 2019. №10. URL: <http://studio.ipk.edu.ua/derzhavno-upravlins-ki-studii-10-2019/> (0, 62 друк.арк.).

4) Явтушенко С. П. Державотворча трансформація: екскурс в історію розвитку державного управління освітою України. *Держава та регіони. Серія: Державне управління : науково-виробничий журнал*. Запоріжжя, 2020. № 2. С. 32-37. (Index Copernicus International). URL: <http://pa.stateandregions.zp.ua/issue-2-2020> (0, 60 друк. арк.).

5) Карапиш С. П. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему управління загальної середньої освіти. *Публічне управління та митне адміністрування. Серія: Державне управління: науковий журнал*. Дніпро, 2020. №3(26). С. 38-43. (Index Copernicus International). URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/v3-26-2020>. (0,58 друк. арк.).

Статті у періодичних наукових виданнях іноземних держав:

6) Явтушенко С. Дистанційне навчання в епоху глобалізації освіти. / матеріали міжнародної науково-практичної конференції «PERSPECTIVE SCIENTIFIC TRENDS '2020»: *науковий журнал «Almanahul SWorld»*, Випуск 4, Бельци, Молдова (*online, Copernicus*). С. 199-203. (0, 46 друк. арк.).

Статті у монографіях:

7) Карапиш С. П. Трансформація державного контролю в системі управління загальною середньою освітою. *Контроль в органах влади України: двадцять років по тому*: монографія / за ред. д. держ. упр. В. П. Писаренко [та ін.]. Полтава, 2020. С. 230-244 (0,83 друк. арк.).

Праці апробаційного характеру:

8) Явтушенко С. П. Ефективність застосування альтернативних джерел енергії в закладах загальної середньої освіти. *Використання альтернативних джерел енергії в умовах розвитку сільських територій*: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22 лист. 2019 р. Полтава, 2019. С.26-29. (0,19 друк. арк.).

9) Явтушенко С. П. Моделі управління освітою: альтернатива впровадження в умовах освітніх соціальних трансформацій та реформ. *Передові освітні практики:*

Україна, Європа, Світ: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 16-17 лист. 2019 р. К.: Педагогічна думка, 2019. С.17-22. (0,35 друк.арк.).

10) Явтушенко С. П. Створення демократичного закладу загальної середньої освіти: напрямки, принципи, інструменти управління. *Форум прямої демократії: матер. доп. та тез II Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 4 грудн. 2019 р. Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 286-290. (0,31 друк.арк.).*

11) Явтушенко С. П. Система партнерської взаємодії між закладом загальної середньої освіти та органами місцевого самоврядування. *Місьцеве самоврядування в Україні: теорія та практика: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. м.Полтава, 11 грудн. 2019 р. Полтава, 2019. С.124-129. (0,22 друк.арк.).*

12) Карапиш С. П. Державна політика щодо розвитку загальної середньої освіти в контексті реалізації освітніх реформ. *Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком: матер. XIV наук.-практ. конф. за міжнар. уч. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С.264-267. (0,24 друк.арк.).*

13) Karapysh Svitlana. The role of information and communication technologies in the modernization of the education management system. / Dasic, P. (editor): Proceedings of the 10th International Conference «Economics and Management – Based on New Technologies». EMoNT-20. - Vrnjaska Banja, 21-24 June 2020. С.15-24. (0,50 друк.арк.).

14) Карапиш С. П. Соціальне управління в системі освіти в умовах свободи мережного суспільства. / The XXIII th International scientific and practical conference «Theoretical and practical foundations of social process management» (29 – 30 June, 2020). San Francisco, USA 2020. 321 p. С.194-196. ISBN - 978-1-64871-431-3. Available at : DOI:10.46299/ISG.2020.XXIII : URL: <http://isg-konf.com>. (0,19 друк. арк.).

15) Карапиш С. Електронний документообіг в інформаційному освітньому середовищі галузі освіти. *Форум прямої демократії: матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. 7 грудня 2020 року Київ, ІПК ДСЗУ, 2020. С.106-112. (0,55 друк.арк.).*

16) Карапиш С. П., Галич О. А. Інформаційна компетентність освітнього менеджера в сучасному інформаційному просторі. *Сучасний менеджмент: тенденції, проблеми та перспективи розвитку: VII Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів: тези доп. Дніпро, 14 квітня 2021 р. С. 305-307 (Особистий внесок автора: визначені умови набуття інформаційно-комунікаційних компетентностей керівника закладу загальної середньої освіти для розв'язання суспільно важливих управлінських завдань. 0,13/0,06 друк.арк.).*

17) Карапиш С. П. Державно-громадське партнерство у формуванні внутрішньої системи якості освіти закладу. *Формування дієвих механізмів державного управління з забезпечення державної безпеки: зб. матер. кр. ст. ДСУНС. Харків, 14 травн. 2021. С.34-37. (0,19 друк.арк.).*

18) Галич О. А., Карапиш С. П. Зміст публічного управління в галузі освіти. *New impulses for the development of public administration and e-government: research issues: conference proceedings, October 8–9, 2021. Łódź, the Republic of Poland: Baltija Publishing, 2021. P. 27-30. Open Ukrainian Citation Index (OUCI) (Особистий внесок автора: проаналізовано зміст публічного управління у сфері загальної середньої освіти 0,19/0,09 друк. арк.).*

19) Карапиш С. П. Підходи до управлінських кадрів у сфері загальної середньої освіти в інформаційному просторі. *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки України у глобалізаційному та інформаційному суспільстві: матер. III міжнар. наук.-практ. конф., м. Переяслав, 29 жовт. 2021 р. Переяслав, 2021. С.120-123. (0,18 друк.арк.).*

20) Галич О. А., Карапиш С. П. Аналіз нормативно-правового забезпечення системи управління загальною середньою освітою в Україні в умовах трансформації. *Місьцеве самоврядування в Україні та світі: теорія і практика: матер. міжнар. наук.-практ. конф. м. Полтава, 7 грудн. 2021 р. Полтава, 2021. С. 100-105 (Особистий внесок автора: проаналізовано нормативно-правову та законодавчу базу в умовах реформування системи державного управління загальною середньою освітою в Україні, розглянуті шляхи модернізації освітньої діяльності, відповідно до чинного законодавства. 0,28/0,14 друк.арк.).*

8. Відомості про апробацію результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи були оприлюднені на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема міжнародних конференціях: «Передові освітні практики: Україна, Європа, Світ» (Київ, 16-17 листопада 2019 р.); «Economics and Management – Based on New Technologies» (Vrnjacka Banja, 21-24 June 2020); «Theoretical and practical foundations of social process management» (San Francisco , 29 – 30 June, 2020); «Сучасний менеджмент: тенденції, проблеми та перспективи розвитку» (м. Дніпро, 14 квітня 2021 р.); «Нові імпульси розвитку публічного управління та електронного урядування: питання наукових досліджень» (м. Лодзь, Республіка Польща, 8–9 жовтня 2021 року); «Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки України у глобалізаційному та інформаційному суспільстві» (м. Переяслав, 29 жовтня 2021 р.); Всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Реформа адміністративно-територіального устрою в Україні»: реалії та перспективи» (м. Полтава, 2019 р.); «Форум прямої демократії» (м. Київ, 4 грудня 2019 р.); «Місьцеве самоврядування в Україні: теорія та практика» (м. Полтава, 11 грудня 2019 р.); XIV науково-практичній конференції за міжнародною участю «Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком» (м. Дніпро, 30 листопада 2020 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції за міжнародної участі «Форум прямої демократії» (м. Київ, 7 грудня 2020 р.); «Місьцеве самоврядування в Україні та світі: теорія і практика» (м. Полтава, 7 грудня 2021 р.)

9. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктами 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Дисертаційна робота Карапиш Світлани Павлівни на тему: «Трансформація державного управління розвитком загальної середньої освіти в інформаційному суспільстві» подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, яка виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчить про особистий внесок здобувача в науку та характеризується єдністю змісту, відповідає вимогам щодо її оформлення.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методичним і практичним значенням, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням дисертація відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема п. 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Карапиш Світлана Павлівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуюча на засіданні фахового семінару, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування, д. держ. упр., професор

Тамара ЛОЗИНСЬКА

18 квітня 2022 р.

